

הממשלה רוגטקה מול פגז

יריבו המסוכן ביותר של שמעון פרס בממשלה אינו לוי אשכול, כי אם יגאל אלון. מפקד הפלמ"ח לשעבר, המחה נגדו מושלם לסוכן-הרכש שהפך עסקן, והוא ה' דוחף את לוי אשכול לצמצם את סמכויותיו של פרס במערכת-הבטחון.

עד כה היה פרס עסוק מדי בהתגוננות, כדי לצאת להתקפה. עד אשר בא משה דיין והציב בפניו דוגמה, בהדליפו חומר לסדרת המאמרים של שבתאי טבת בהארץ נגד לוי אשכול, על עסקות אשדוד וקיסריה. אולם אלון לא עשה עיסוקת מפקסות כדוגמת אשדוד וקיסריה, על כן חייב ה' חומר לנגוע לכהונתו הקצרה כשר-העבודה. הוחל בחיפוש חומר, שמטרתו להוכיח כי אלון מזניח את ענייני משרדו, מתעסק יותר בעניינים פוליטיים. פרס אף מצא את היומון שיפרסם את המאמרים, בתקוה כי הם יפגעו באלון.

הידיעה על כך הגיעה השבוע למקורבי אלון, זה כמו להשיב ברוגטקה על הפגזים שיגאל יורה בו במישור הלאומי והממשלתי, הגיב אחד מהם.

רת

האמלט בארץ הקודש

מדוע בא האפיפיור לארץ-ישראל? שאלה זו מנסרת בעולם מאז אותו רגע, השבוע, כאשר הכריז פאולוס הששי כי הוא עומד לבקר בחודש הבא בארץ הקודש.

הכנסיה הקתולית אינה מכירה בשתי ה' מדינות, הקיימות כיום בארץ הקדושה. ה' סיבה המוצהרת: דרישת הכנסיה להקים מישטר בינלאומי בירושלים, עיר הקודש, המחולקת כיום בין ירדן וישראל.

מדוע, אם כן, רוצה פאולוס לערוך ביקור הנושא בחובו אלף ואחד סיבוכים דיפלומטיים עדינים (ראה להלן)? מדוע מבקש דוחק הוא להיות ראשון האפיפיורים ה' המבקרים בארץ — מאז עזב את הארץ ה' אפיפיור הראשון, פטרוס, הוא שמעון הדייג, תלמידו של ישו איש-צפת?

ממלא המקום. ערבים רבים טענו כי הביקור בא כדו לפייס את היהודים, ולהעניק מידה של הכרה מסוייגת למדינת ישראל. יתכן שפירוש זה אינו מוטעה ל' גמרי.

הכנסיה סובלת ברגע זה קשה מן ה' ביקורת הקטלנית, הנמתחת על עמדת ה'

פאולוס הששי היה ידיו ובן-חסותו של פיוס. יתכן כי ביקש, במחאה של ביקור חסר-תקדים, להביע מידה של חרטה על המחלל היסטורי, לשמש ממלא-המקום של ממלא-המקום. נסיון אחר של הכנסיה — לטהר את היהודים מן האשמה הקולקטיבית לצליבת ישו — שקוע לפי שעה בסכך ה' אינטריגות הפנימיות של הכנסיה.

בעייה של יורש. אך יתכן כי הסבר זה הוא רק חלקי. קרוב לודאי כי ההסבר העיקרי הוא רחב יותר.

עוד לפני הגיעו לכס האפיפיור, נקרא פאולוס הששי בפי סודמו, יוחנן ה-23, בשם "האמלט", בגלל אפיו ההססני. תואר זה ה' ה'זכר לאחרונה מחדש בתוניס רבים, בג' לל כשלוש המושב האחרון של ההעידה האקומנית, שנקרא עלי-דוד. במושב זה לא היתה שום התקדמות. בניגוד לקודמו, לא הצליח האפיפיור לכפות את מרותו על הביורוקרטיה השמרנית של הוואטיקאן. ה' שולטת בכנסיה. דחיית ההחלטה בעניין אש' מת היהודים, היתה רק חלק מכשלונו זה. כמו הנושא ג'ונסון, שירש את מקומו של קנדי, נאלץ גם פאולוס הששי להוכיח כי אינו נופל מקודמו הגדול.

על-ידי משה מהפכני חסר-תקדים, כמו ביקור בארץ-ישראל, מבקש האפיפיור להש' חתור מן הרושם שהוא הססן, שאינו מסו' גל להתעלות לשום פעולה של ממש. תוך כדי כך יתרום תרומה ניכרת למטרה ה' קרובה לבנו: קירוב כל הדתות, ובעיקר קירוב הכתות הנוצריות השונות, זו לזו.

אבק הדורות מתנוער

האפיפיור ישהה בישראל עשר שעות בלבד — אבל הוא יצורר הדים של 1900 שנה. כי בכל מקום בו יבקר, רובץ אבק של עשרות דורות.

שמועה אחת, הרווחת עתה במיזורים ובי' כנסיות של ירושלים, אומרת כי פאולוס יחפש את הגביע הקדוש — אותו גביע שלפי המסורת הנוצרית שמה ממנו ישו בסעודה האחרונה. השמועה אומרת כי ה' גביע נמצא לא מיזמן, מוחזק במיוחד לבוא האב הקדוש שיגלה אותו. סימן-ההיכר: דג שנחרת על הגביע ביד גסה, אחרי מות ישו. תוצאה ודאית יותר של הביקור: החזרת חשיבותה הראשונית של ירושלים, בעיני הנוצרים — חשיבות שנגרעה ממנה מאז הוקם מרכז הכנסיה ברומא. כי בין ה' קיימות בהם יבקר נמצאת כנסיה קטנה, לא הרחק מקבר ישו בירושלים העתיקה, בה עומדת צלוחית שטוחה. במרכז הצלוחית כדור לבן — מרכז העולם, לפי המסורת

דו"ח סודי מנתח את פשעי תה"ל ומוזהיר

א יך מתקנים את הפשע הגדול, ששמו מוביל-המים הארצי? בפי האחראים לפשע זה יש תשובה מוכנה: למחול את המים המלוחים של הכינרת במים מתוקים. מוצא חלקלק מן הסכך שהם עצמם הכניסו בו את המדינה, ברוב עיחורונם המדהים. אלא שהמוצא החלק-לק אינו פשוט כל-כך. מכל מקום, הוא אינו זול כל כך. במיסמכי תה"ל קוראים לו בשם פעולת מיהול. הוא צריך לעלות, לדברי ראשי תה"ל עצמם, מיליונים רבים. אפשר היה לומר: מילא, כבר הושקעו 300 מיליון במוביל הארצי — ישיקעו עוד כמה מיליונים, כדי שהשקעה הראשונה לא חלך לאיבוד. אלא שמסתבר, כי המיהול לא יהיה אלא הוספת הטא על פשע.

השר הוזהר מראש

כ בר לפני שרושה חודשים, בשעת הדיון על התקציב הנוסף של השנה החולפת, הונחה על שולחן הממשלה הצעה שיגרמית להקציב לתה"ל סכום נוסף של 65 מיליון ל"י, עבור המשך העבודות הישנות שנעשו עד היום, ועבור פעולות המיהול החדשות שתה"ל מתכננת.

לאהרן וינר, ראש תה"ל, היה כל היסוד להאמין כי ההקצבה תאושר. כי מי ידקק עם תה"ל ומי יתקשקש לברר לשם מה בדיוק דרושים דחקא 65 מיליון ל"י?

הוא טעה. שר-התכנונה, ישראל ברי-הודה, הוזהר מראש. שר אחדות-העבודה, שלפני שנים אחדות הביט ב"עין זועמת" על יציאת המינים לחו"ל, הביט הפעם בעין-בוהנת בהצעות תה"ל. היו לו גם נתונים וספרות לרשותו, שכולם אמרו: אין להקציב את המיל-יונים; על כל פנים — לא בלי בדיקה מדוקדקת. בקשתה של תה"ל קיצצה, והעניין הועבר להכרעתה של ועדת שרים מיוחדת.

השבוע נראה על שולחן של אחד משרי הממשלה, שהוא גם חבר אותה ועדה מיוחדת, דו"ח משוכפל, שנשא את הכותרת "סודי". הסכיר השר: זה קיבלתי מהבחור של בר-יהודה.

הקידוחים האסורים

ה בחור של ברי-הודה עשה עבודה יסודית. הוא ראיין הידרולוגים, כלכלנים, גיאולוגים, מהנדסים ומטאורולוגים; נבר בארכיונים ובמיסמכים, עיין בממצאי חקירות. התוצאה: דו"ח של 23 עמודים, המציין 34 מקורות-אינפורמציה, יחד עם העובדה שעובדי תה"ל פחדו לשוחח עמו, ושאהרן וינר לא נענה לבקשתו לספק חומר-רקע.

הדו"ח מטפל בשקרוויית מיפעל המים במשפטים היבשים של מחקר מדעי. אך גם היובש המדעי אינו יכול לעמוד מול מכול ההאשמות, המאשרות את מימצאי החקירה של העולם הזה בנושא זה (העולם הזה 1360 והלאה). בין השאר:

- מיפעל ירקון-נגב תוכנן לפני תריסר שנים לספיכת 215 מ"מק מעמיינות הירקון. כדי לפזות את האזור על המים שיורמו לנגב, פותחה רשת קידוחים בשפלת לוד ובדרום, לאספקת מים אזורית. מ. גולדשמיט, מהשרות ההידרולוגי, הוזהר את תה"ל שקידוחים אלה ניזונים מאתם המים הנובעים בירקון, ועל כן אסור לבצע אותם. גם י. קלברסקי ממקורות הוזהר את תה"ל שלא לקדוח. אך אהרן וינר השיב כי המומחים שלו בדעה אחרת. התוצאה ידועה: ביצת ראש-העין כיום אפסית. בסך הכל 11 מיליון מ"מק. תחנת השאיבה של ראש-העין כמעט איננה פועלת. לדברי הדו"ח: "עובדות אלו אפשר היה למנוע, באם היו שומעים לעצות מומחים".

- צינורות קו ירקון-נגב תוכננו להחזיק מעמד 40 שנה. בשנתיים האחרונות הוחלף חלק מהצינורות, חלק נוסף יוחלף בקרוב. ההסבר: אדמה קרוויבית, לכן יש לעשות הגנה קטודית. שואל מחבר הדו"ח: "מדוע לא נבדקו הצינורות? מדוע לא נבדקה הקרקע? מדוע לא נעשתה הגנה קטודית לבטחון-יתר, בכל מיקרה?"

- מאגר עין-זכרם אינו מחוץ מים: הוא ניבנה בניגוד לעצת מ. גולדשמיט מהשרות ההידרולוגי ועצת הגיאולוג האמריקאי ד"ר נקלס. מאגר אילון יבש.
- מאגר זוהר מאבד כמויות גדולות ממימיו.

- אחת המינהרות תוכננה להציבה בסלע בלבד. רק אחרי שהפועלים היו במלוא מלאכת החציבה, הסתבר שהסלע רך. ככל זאת המשיכו — עד שאירעה מפולת ואז הוחלט ליצוק את המינהרה בבטון.

עובדות מהירות אלה מביא הדו"ח כהקדמה לנושא העיקרי, המחריד הרבה יותר, בניית המוביל-הארצי. כבר בראש המוביל, במקום בו יישאבו המים מן הכינרת, מוצג סימן-שאלה. מכון השאיבה ניבנה במינהרה בהר, מעל טבחה. האם נבדקה האפשרות להעמידו במקום אחר? בדיקה הנדסית, כלכלית ובטחונית? שואל מחבר הדו"ח, ולשם דוגמה הוא מוכיר את העובדה כי משאבותיו של מיפעל אחר הוכנסו למינהרה בהר — ללא צורך. עובדה מדאגה עוד יותר: פתח היניקה של המשאבה ממוקם לא הרחק מהמעין המלוח שבאזור, הנובע מתחת לפני המים והתורם יותר מלחים לכינרת מכל המעיינות האחרים גם יחד.

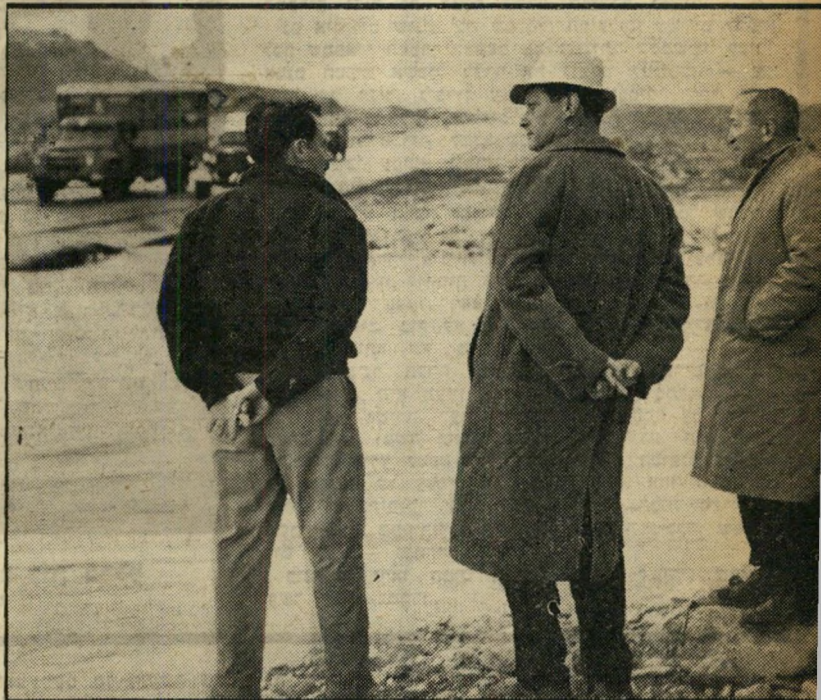

כלכלן? מה זה?

ר מטרה הראשונה והיסודית של המוביל-הארצי היא לאפשר השקית דרום הארץ, לשם פיתוח הכלכלי של המדינה. על כן, כמו לכל תוכנית פיתוח, חייבים היו המתכננים לצרף הערכה כלכלית מדוקדקת: אם כדאית התוכנית, אם לאו. כאשר מוצעות כמה דרכים אלטרנטיביות לביצוע התוכנית, חייבים שיקולים כלכליים להכריע בין ה' הצעות השונות.

בתיכנון הפרוייקטים השונים, משקיעים סכומים גדולים למחקר, נאמר בדו"ח. "הבחינה הכלכלית והמחקר הכלכלי — הינם הוולים ביותר בהשאה למחקר ההידרולוגי וההנדסי. ובכל זאת אינם נעשים". וכאן בא אחר הגילויים המדהימים ביותר: בתה"ל אין מחלקה כלכלית. יותר מזה, מתרעם הדו"ח, אין אף כלכלן בתה"ל.

על כל אי-אפשר לסמוך על שום תחזית כספית של תה"ל בחישובים הקשורים למוביל-הארצי, למשל, כצעו כי הריבית שתשולם על ההשקעות היא 4% — אבסורד כלכלי מוחלט. שכן הנויות משרד-האוצר לכל מיפעל כלכלי ממלכתי, קובעות שהריבית תהיה 8%. בצורה

יגאל אלון (באמצע) ליד כביש מוצף בנגב. דיין הציב דוגמה

הנוצרית הקדומה. ביקורו של פאולוס יחיה ויחוק את המסורת. **הכוכב הגנוב.** אורח הקאתולי החשוב ביותר בארץ — מאז ביקורו של טרנסיס מאסיבי ב-1219 — יצטרף להנמיך את קומתו שלוש פעמים בעת הביקור: בכניסה למערת הלדה ב'

בית-לחם, ופעמיים בקבר ישו בירושלים. אחרי הפעם השלישית יוכל להתפלל כמעט בחירות. כי במקום-הקבורה יכולים להצי' טופף רק שלושה אנשים בבת-אחת. קרושתם של מקומות אלה נקבעה על-ידי הכלכה הלנה, אמו של קונסטנטין ה' גדול, הקיסר הנוצרי הראשון של רומא. היא ביקרה בארץ הקודש בגיל 7, כאשר זכר הצלוב עוד היה כריילמדי. היא אשר קבעה, למשל, היכן המקום המדוייק בו נולד ישו. המקום מסומן ככוכב של כסף, בעל 14 צלעות. ב-1847 נגנב הכוכב, והוחזר רק כעבר חמש שנים. גניבת אחד ממסמרי הכסף המחזיקים את הכוכב, היתה אחת הסיבות הבלתי-ישירות למלחמת כרים, בין הרוסים לבין התורכים. בדרום אל כנסית-הקבורה, בסוף שביל

הייטורים" — הוויה זולורוזה — יחלוף על פני קבר חדיש הרבה יותר: קברו של האביר האנגלי, סיר פיליפ דוביניו — אחד מחותמי המאגנה גאורגא, אותה הכרזה אנגלית של ימי-הביניים, שהבטיחה לראשונה את זכויות-האדם. **קרניים וראש כרות.** אולם יהיו מקומות שבהם לא יבקר האב הקדוש. מן הסתם, לא ירצה לראית את טבריה, העיר המקוללת של הנצרות. בה הציג הורדוס את ראשו הכרות של יוחנן המטביל. גם מראה קרני חטין, בין נצרת לכינרת, לא ינעם לו. כי שם הכניע סלאח א-דין הכורדי את ריימונד, רוון טריפולי, בקרב ששם קץ לתקפת הצלבנים בארץ, ב-1187. מעל לכל יישמר מלבקר את הר מוריה — מקום בית-המיקדש של המלך שלמה. כי